

Historia

Delprov A

Årskurs

9

Elevens namn och klass/grupp

Delprov A

Vid varje uppgift i provet finns en symbol där vita rutor beskriver vilka belägg för kunskap uppgiften ger dig möjlighet att visa.

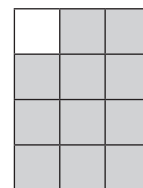
Du ska inte själv skriva något i rutorna.

	E	C	A	
Referens				Första raden (Referens) handlar om förmågan att använda en historisk referensram.
Källor				Andra raden (Källor) handlar om förmågan att granska, tolka och värdera källor.
Användning				Tredje raden (Användning) handlar om förmågan att reflektera över sin egen och andras användning av historia.
Begrepp				Fjärde raden (Begrepp) handlar om förmågan att använda historiska begrepp.

Provtid: 120 minuter

UPPGIFT 1

Demokratin i det antika Athen

Pnyx – platsen i Athen där folkförsamlingens möten hölls

Uppgift: Vilka fick rösträtt när demokrati infördes i det antika Athen? Kryssa för ett alternativ.

☐
☐
☐
☐

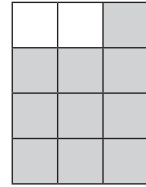
Kvinnliga slavar över 20 år.

Manliga slavar under 20 år.

Kvinnliga medborgare under 20 år.

Manliga medborgare över 20 år.

Orsaker till första världskrigets utbrott

1. Redan innan första världskriget bröt ut fanns det två stora allianser av europeiska länder. Länderna inom de två allianserna lovade att hjälpa varandra om det blev krig.
2. Den 28 juni 1914 blev den österrikiske tronföljaren Franz Ferdinand skjuten i Sarajevo. Detta kallas skotten i Sarajevo.

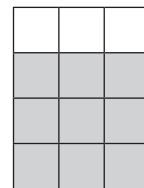
Tänk på att:

- använd historiska exempel när du förklarar varför kriget bröt ut.
- orsakerna kan hänga ihop och påverka varandra.

[illegible]

UPPGIFT 3

Orsaker till kolonialismen

Det finns hjälpmeningar till uppgiften i Texthäftet.

Kartan visar Afrika i slutet av 1800-talet. Kartan visar hur europeiska länder delade upp Afrika mellan sig. De områden som Afrika delades in i kallades kolonier. Att länder hade kolonier var inget ovanligt vid den här tiden. Uppdelningen av Afrika är ett exempel på det som vi idag kallar för kolonialismen.

Uppgift: Resonera om orsakerna till kolonialismen.

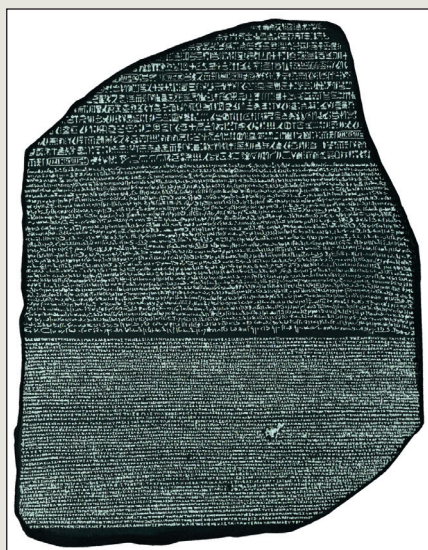
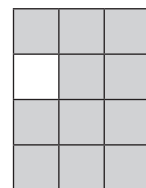
Tänk på att:

- orsakerna kan handla om ekonomiska, militära, politiska och ideologiska förhållanden.
- förklara med hjälp av historiska exempel.
- några orsaker kan hänga ihop och förstärka varandra.

Handwriting practice lines consisting of 25 horizontal lines.

UPPGIFT 4

Rosettestenen som källa

Rosettestenen

Texten på stenen är skriven 196 f. Kr. Delar av texten saknas. Texten handlar om ett antal präster som beslutade att utse kung Ptolemaios till en gud. Texten beskriver även hur framgångsrikt kung Ptolemaios hade styrt Egypten. År 1822 lyckades man tolka vad det stod på stenen. Stenen finns idag på British Museum.

Historikern Anita Bengtsson drar med hjälp av texten på Rosettestenen denna slutsats:

Präster hade stor makt i Egypten vid den tid då Ptolemaios levde.

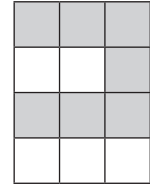
Uppgift: Sätt ett kryss för det alternativ som stödjer Anitas slutsats.

Anita kunde dra sin slutsats eftersom:

☐	texten berättar hur framgångsrik Ptolemaios var.
☐	texten berättar att Ptolemaios var kung i Egypten.
☐	delar av texten saknas.
☐	texten berättar att ett antal präster utsåg Ptolemaios till en gud.

UPPGIFT 5

En källa från franska revolutionen

Marie Gouze var en fransk författare som levde i Frankrike under franska revolutionen. År 1791 skrev hon **Deklarationen om de kvinnliga rättigheterna**.

Källa: Så här inleds **Deklarationen om de kvinnliga rättigheterna**:

”Mammor, döttrar och systrar, vi kräver att få vara med i nationalförsamlingen.”

Uppgift: Kryssa för den slutsats som du tycker stöds av inledningen i **Deklarationen om de kvinnliga rättigheterna**.

☐
☐
☐
☐

1. I Frankrike fick vissa grupper inte vara med och bestämma politiskt
2. I Frankrike fick alla grupper vara med och bestämma politiskt
3. I Frankrike fick bönderna vara med och bestämma politiskt
4. I Frankrike fick bönderna inte vara med och bestämma politiskt

Avsluta meningarna nedanför.

Jag tycker att inledningen i **Deklarationen om de kvinnliga rättigheterna** stöder påstående nummer _____ eftersom:

Tänk på att använda källkritiska begrepp. Ur källkritisk synpunkt är **Deklarationen om de kvinnliga rättigheterna** dessutom trovärdig eftersom:

2. Vissa människor ansåg under denna tid att slavar var en handelsvara.

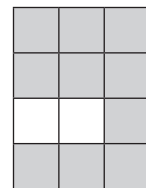
- vara noga med att ange vilka källor du resonerar om. Använd de nummer som står på källan (1-4).
- använda källkritiska begrepp när du resonerar källkritiskt
- olika källor kan stödja varandra

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a full page of a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the paper.

UPPGIFT 7

Är det bra eller dåligt att kalla ett pris för Leninpriset?

År 2008 började ett förening i Sverige att dela ut ett litterärt pris som heter Leninpriset och det delas ut till en författare eller konstnär som i sitt arbete uppfattats som samhällskritisk och upprorisk.

Det finns olika uppfattningar om att använda Lenins namn på priset. Vissa tycker att namnet på priset är bra och vissa tycker att namnet på priset är dåligt.

Uppgift: Till höger ser du två personer som har olika uppfattningar om namnet på priset. Visa genom att fortsätta meningarna i pratbubblorna hur de kan motivera sina olika uppfattningar.

Tänk på att:

- personerna använder historiska exempel i sina motiveringar.

Jag tycker att det är bra att använda
Lenins namn på ett pris därför att

Jag tycker INTE att det är bra att an-
vända Lenins namn på ett pris därför att

[illegible]

[illegible]

På affischen jämför man händelserna under kristallnatten år 1938 i nazityskland med det som hände på ön Utöya i Norge i juli 2011.

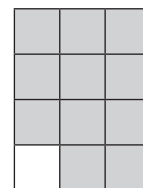
- beskriva vilka likheter de som gjort affischen vill att vi skall se mellan kristallnatten och händelserna på Utöya.
- förklara varför de som gjort affischen vill att vi ska se de likheterna.
- använda exempel.
- göra en värdering av hur de som gjort affischen använder historia.

[illegible]

[illegible]

UPPGIFT 10

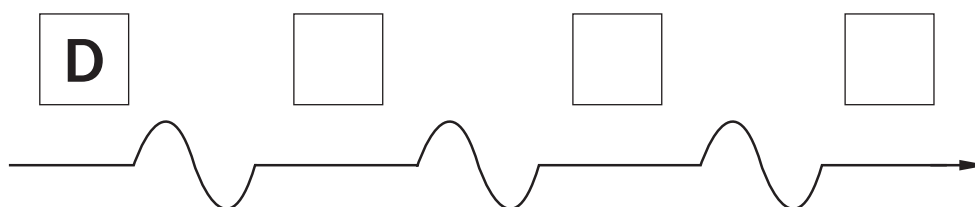
Historiska tidsbegrepp

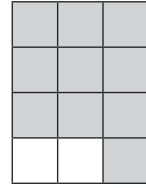
Uppgift: Placera tidsbegreppen A-C i rätt ordning på tidslinjen.

Det som ligger längst tillbaka i tiden till vänster och det som ligger närmast i tiden längst till höger.

- A. Mellankrigstiden
- B. Antiken
- C. Kalla kriget
- D. ~~Forntiden~~

Förklaringar till industrialiseringen i Storbritannien

Läs texterna som hör till uppgift 11 i Texthäftet.

Uppgift: Vilken av texterna i Texthäftet är en historisk förklaring till industrialiseringen i Storbritannien? Svara med bokstaven som står framför texten.

Följande text är en historisk förklaring: _____

Motivera nu varför den text du valt är en förklaring. Motivera också varför de andra inte är det.

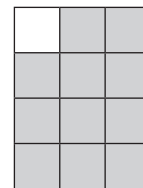
Tänk på att:

- i din motivering jämföra de olika texterna med varandra.
- använda begreppet förklaring

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

UPPGIFT 12

Fabriksskorstenar som något bra

Från industrialiseringen och fram till mitten av 1900-talet var rykande fabriksskorstenar något att vara stolt över. Idag tycker vi inte att rykande skorstenar självklart är något att vara stolta över.

En polsk sedel från 1946. Motivet är fabriker med skorstenar det ryker ur.

Uppgift: Förklara kort hur man tidigare kunde tycka att rykande skorstenar var något bra.

Tänk på att:

- förklara hur människor då kan ha tänkt om rykande skorstenar.
- förklara varför de kan ha tänkt så.

BILDFÖRTECKNING

- Sid 4 Foto: A. D. White Architectural Photographs,
Cornell University Library (Wikimedia commons).
- Sid 6 Karta: Wigh & Wahss digitala läromedel AB.
- Sid 8 Foto: British Museum (Wikimedia commons).
- Sid 13 Foto: Fredrik Björk (Malmö högskola).
- Sid 20 Foto: Per Eliasson (Malmö högskola).

ÖVRIGA KÄLLOR

- Citat sid 9: Marika Hedin & Robert Sandberg,
Historien pågår. Almqvist & Wiksell, 1999.

MALMÖ HÖGSKOLA

Institutionen för individ och samhälle